

RESEARCH INSTITUTE
NATURE AND FOREST

AGENTSCHAP
NATUUR & BOS

Wallonie

Service public
de Wallonie

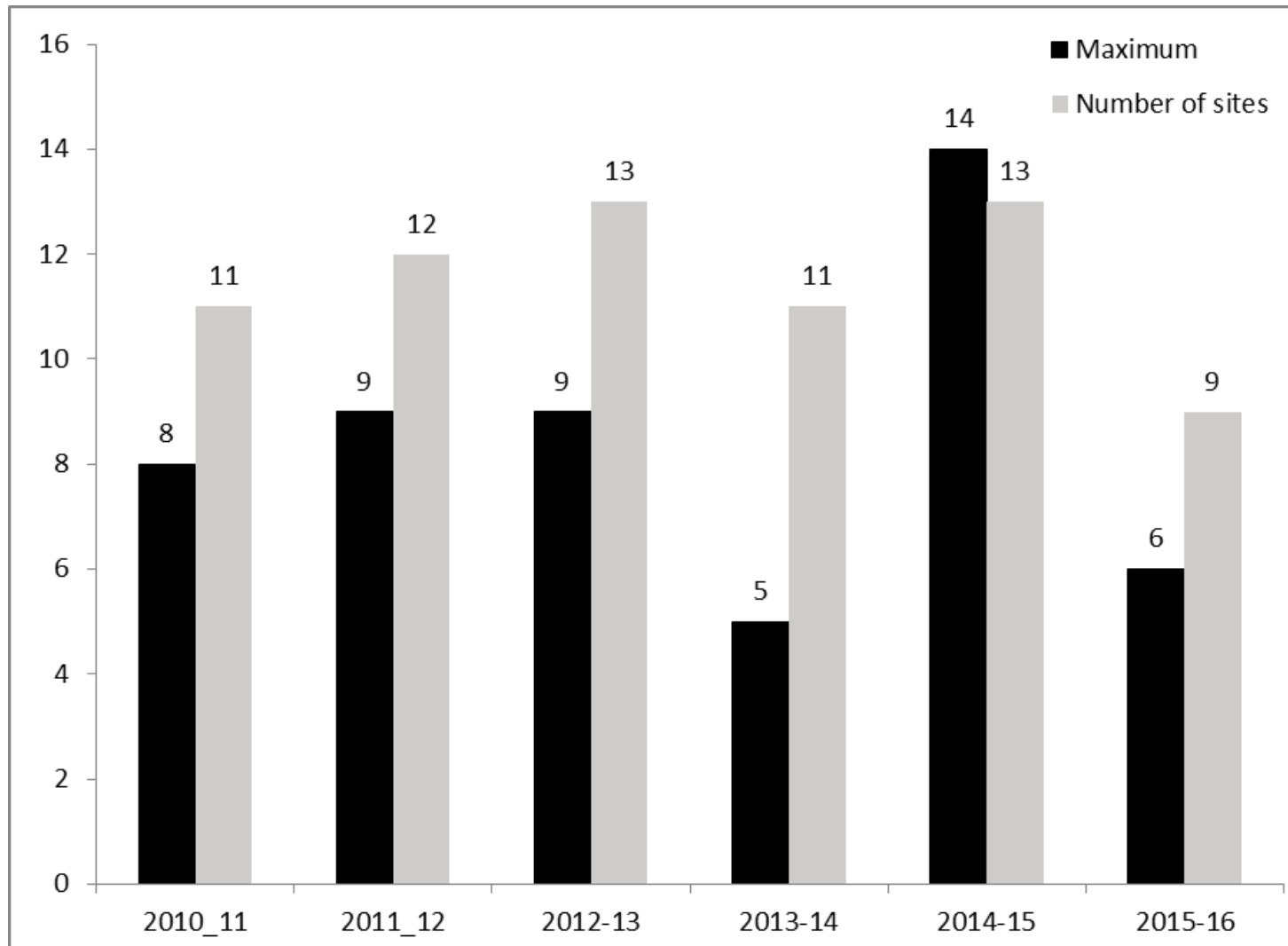
Ruddy duck eradication in Belgium

Update

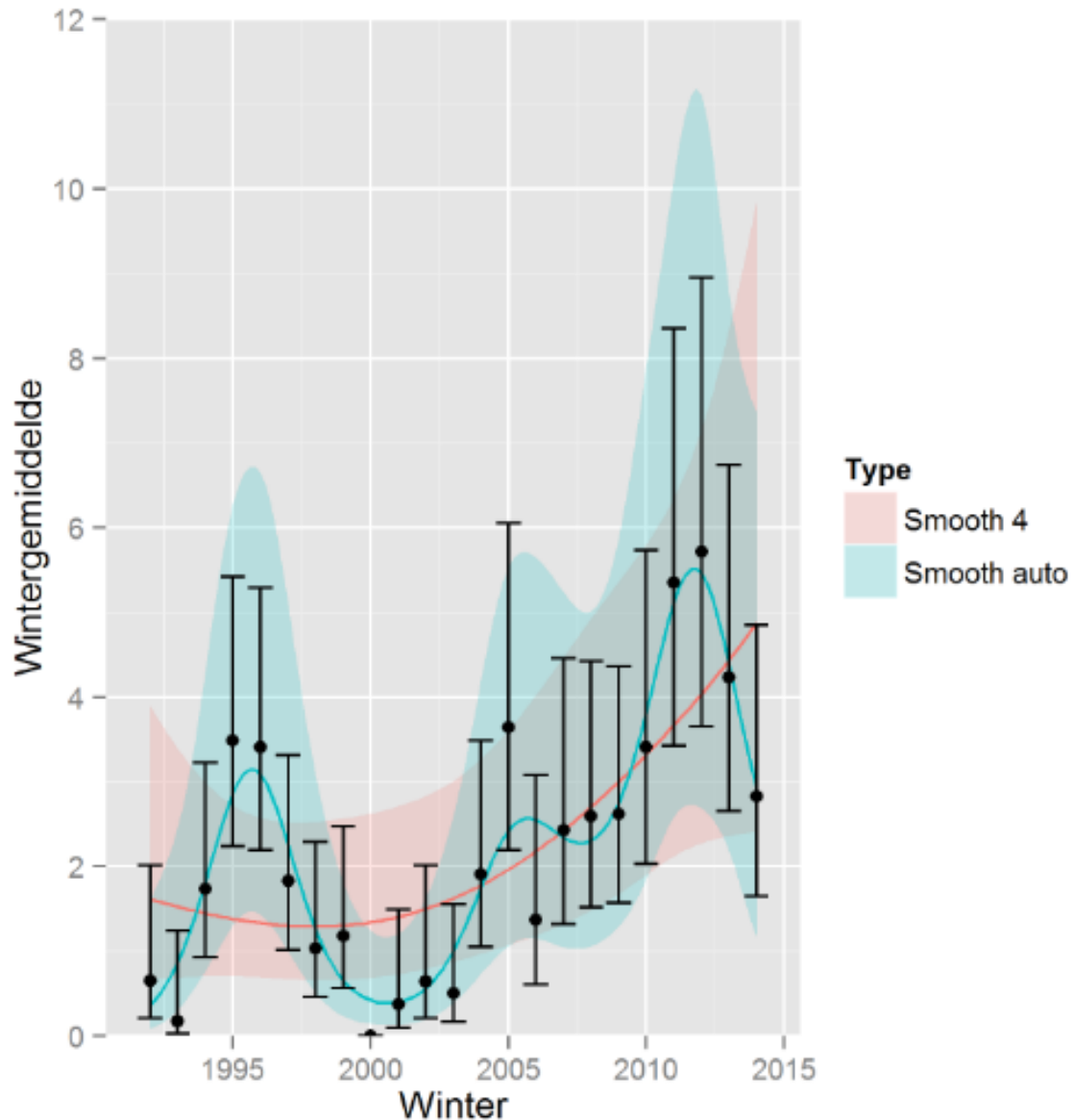

Expert Meeting Ruddy duck eradication
Tim Adriaens, Bram D'hondt, Sandrine Liégeois, Jean-Philippe Bizoux
30-31 January, Sevilla, Spain

Data waterbird census (oct-mar)

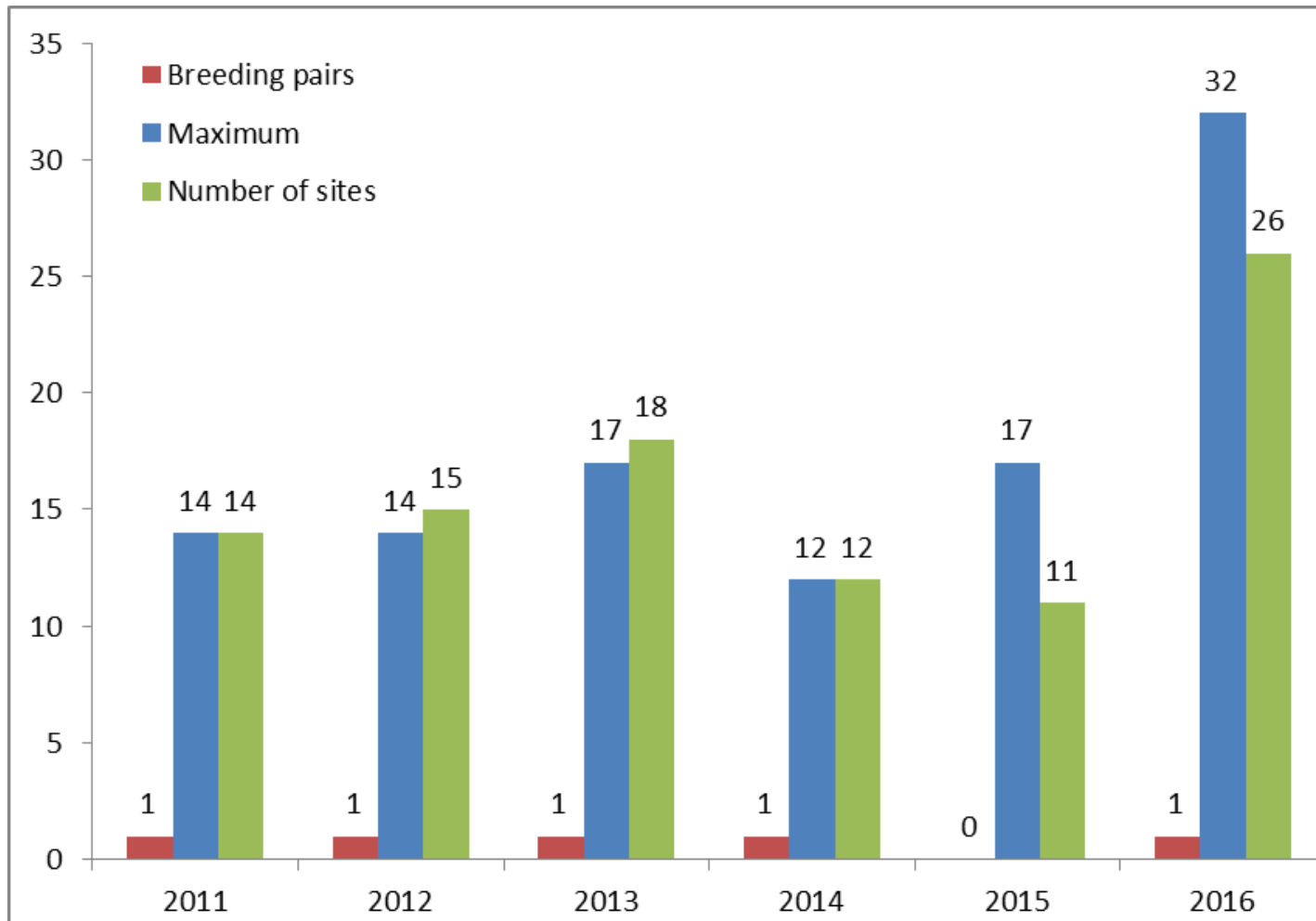

Trend analysis

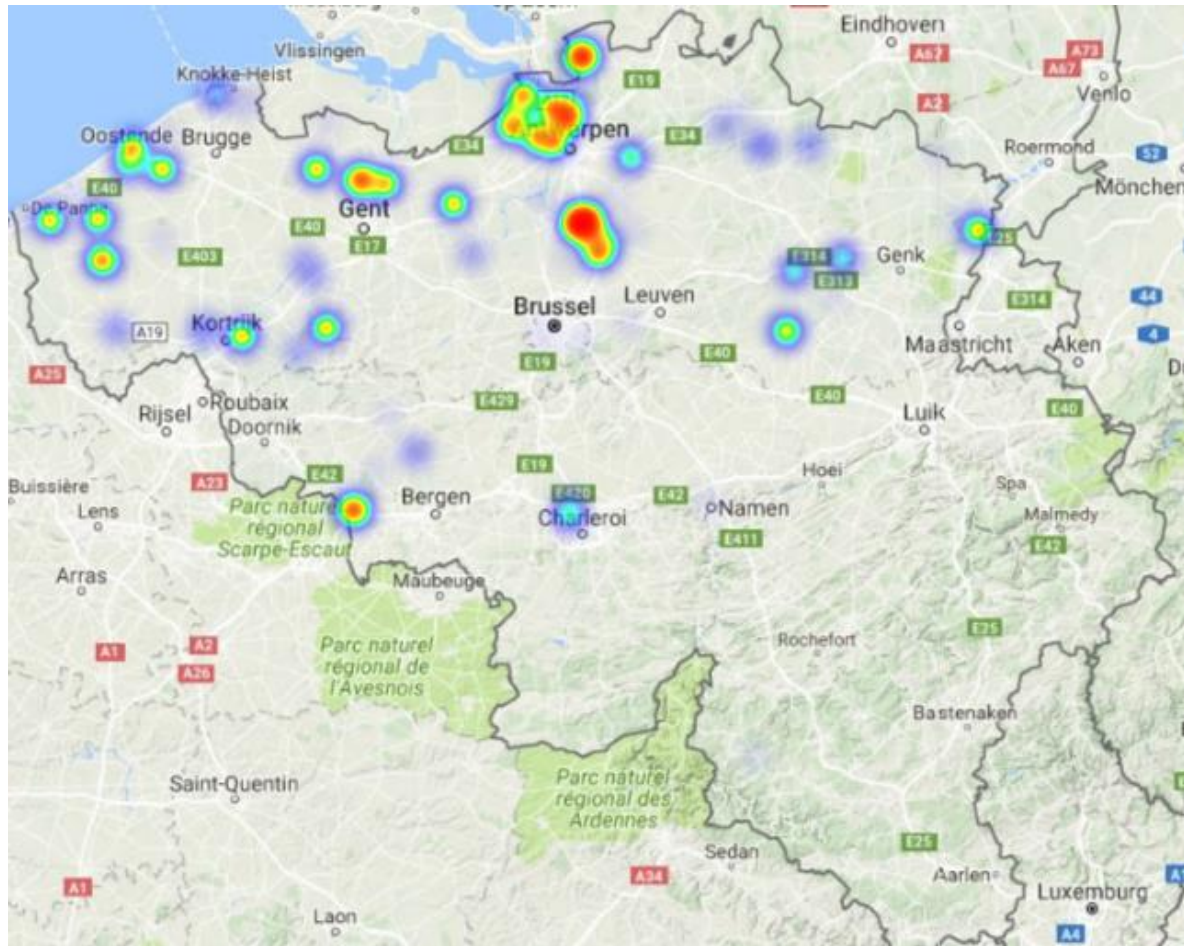

- ▶ Imputation of missing data based on glm (year/month fixed, area random)
- ▶ Little added value for such rare species
- ▶ Culling effort in model

Summering birds (Apr-Sept) < citizen science data

Situation Belgium

Proof of (very limited) release.

Escape is a very likely contributor (wing clipped animals)

Proof of (very limited) local breeding.

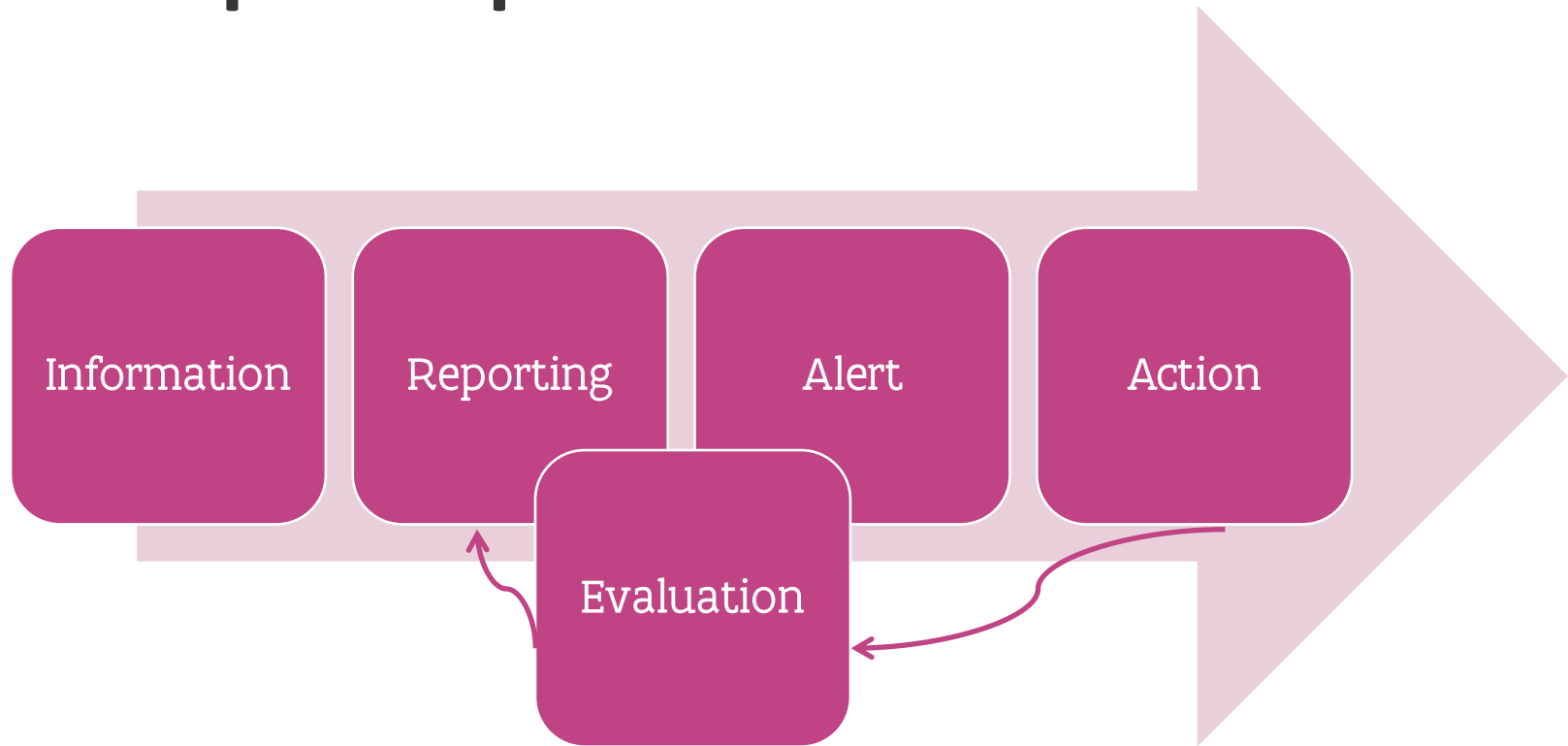
Others most probably represent immigrants.

Breeding sites

Rapid response

Early warning

- ▶ Citizen science recording platform waarnemingen.be/exoten
- ▶ ID sheets
- ▶ Alerts in mailbox
- ▶ Smartphone apps: obsmapp, webobs, iObs, winobs, *That's Invasive!*

Rosse stekelstaart *Oxyura jamaicensis*

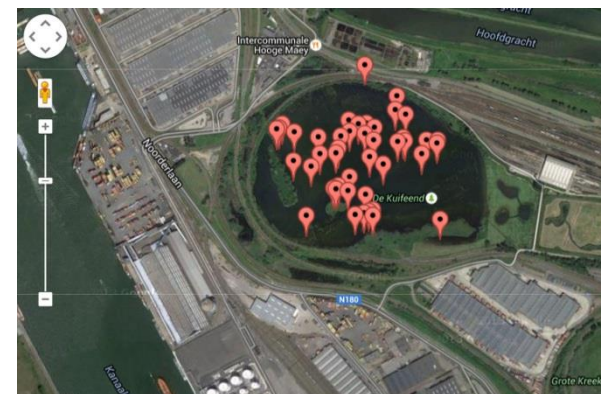
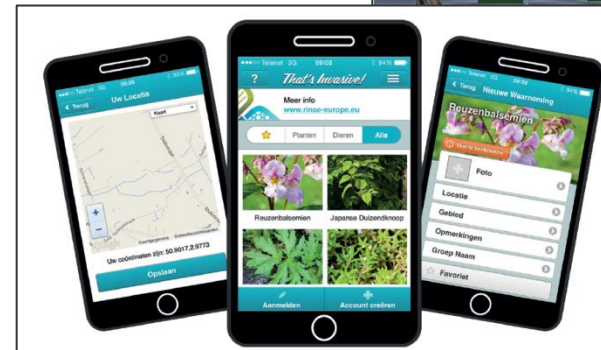
Soortbeschrijving

Synoniem: Rosse stekelstaarteend
Herkomst: Van westelijk Zuid-Amerika tot Noord-Amerika
Habitat in België: Broedt in vijvers en plassen met overvloedige rietvegetatie. In de winter ook op grotere, open waterpartijen. Vaak in de buurt van duikende.
Problematiek: De Rosse stekelstaart heeft ook Spanje bereikt en bedreigt er rechtstreeks de sterk bedreigde, wilde populatie van de Witkoppeend (*O. leucocephalos*). Rosse Stekelstaart is dominant op die soort en er werd op heel wat plaatsen genetische vervuiling vastgesteld door hybridisatie. Dit is het duidelijkste voorbeeld van de meest negatieve en radicale impact van een exoot op de inheemse avifauna.
Status: Volgens het ISEIA-protocol zit Rosse stekelstaart in de categorie B: een beperkte verspreiding en een matige impact.
Verspreiding: Na het ontspannen van enkele exemplaren in Gloucestershire in 1950 verspreidde de soort zich snel over heel Groot-Brittannië. Later werd ze in toenemende mate bij ons waargenomen. De grootste aantallen worden waargenomen in het Antwerpsel hangebied. Er zijn ook talrijke waarnemingen in het Mechelse en het Netebekken. Thans broedt ze op verschillende plaatsen en worden op de belangrijkste broedplaats (Kallo-Melsele, O-VI) al maatregelen getroffen om de broedpopulatie in te perken.
Actuele verspreiding in België: <http://waarnemingen.be/soort/mappi/171>

Kenmerken

Een verrassend kleine, compacte eend met rond lichaam en bijzonder kleine vleugels. Staart lang en geregeld opgericht. Proportioneel volle en brede kop met grote, wat opgewipte 'luch' snavel. Mannetje in zomerkleed rosbrown met witte wang en zwarte kap. Snavel opvallend fel lichtblauw. In winterkleed veel veler bruin met contrasterende, effen witte wang. Vrouwje min of meer als mannetje in winterkleed maar meer gebandeerd, met bruinere kopkap, meer roomkleurige wang en bruinige wangstreep die parallel loopt aan kopkap. Snavel donkergrijs.

Alert invasieve exoten Email versturen per Dag

alert@waarnemingen.be via v 14 aug. (4 dagen geleden) ☆

aan mij, mij ▾

natuurpunt
Beste Tim Adriaens

Dit is versie 2.0 invasive alerts. U kunt vanaf nu zelf bepalen van welke soorten u uit een lijst een alert ontvangt.

U bent ingeschreven op het [Waarschuwingssysteem Invasieve Exoten](#) Zodra er een soort van de lijst(en) Gevestigde soorten, Alarm lijst, Opkomende soorten wordt gemeld op [waarnemingen.be](#) uit de door u opgegeven gebieden, ontvangt u hiervan een melding.

Op 2015-08-13 werd(en) in het gebied Rangeerstation Antwerpen-Noord - De Kuifeend[AN] 1 Rosse Stekelstaart *Oxyura jamaicensis* gezien
 Huidige Status onbekend, Determinatie Zeker
[Details waarneming](#)
[Bekijk alle waarnemingen van deze soort in dit gebied](#)
[Bekijk alle waarnemingen van deze soort voor het hele land op een kaart](#)

Rapid response

Registration and reporting

 Veldformulier Rosse Stekelstaart

Datum: 12.06.2015 Locatie: Bospolder (Maant)

Aankomstuur: 17u00 Vertrekuur: 17u00

Weersomstandigheden:

	Geen	Matig	Sterk
Neerslag (sneeuw/regen/hagel)	☒	☐	☐
Wind	☒	☐	☐
Mist	☒	☐	☐
Bewolking	☒	☐	☐

Waarnemingen Rosse Stekelstaarten:

Aantal mannetjes: Aantal jongen:
 Aantal vrouwtjes: Aantal onbepaald:
 Aantal eieren op nest:

Namen teamleden:

Communicator: Marc Smolders (conservator)
 Hagelshutter: Pops Harry (ANB)
 Kogelshutter: De Schrijver Jozef

Gebruikte methode(s): (aankruisen)

Afschot Eieren neutraliseren Lokken met geluid

Boot gebruikt Andere methode (specifieer):

Gebruikte munitie: (enkel in te vullen bij afschot)

Soort	Aantal schoten	Type
Hagel
Kogel

Aantal gedode Rosse Stekelstaarten:

Mannetjes: Jongen:
 Vrouwtjes: Aantal eieren op nest:

Opmerkingen:

Gevangen door Jozef De Schrijver 128 km.
 Datum + Handtekening: 12.06.2015

Approach

- ▶ <2012: breeding pairs locally tackled by manager
- ▶ >2012: coordinated campaign (ANB + INBO)
 - Steering committee with all stakeholders
 - Aviornis, Hubertusvereniging Vlaanderen, Natuurpunt, Vogelbescherming Vlaanderen
 - Regional authorities, ANB, INBO
 - Representation of all Belgian regions
- ▶ Selective culling with specialized volunteer hunter
- ▶ Since 2009: 46 adults, 23 pulli culled
- ▶ Waarnemingen.be/exoten als early warning systeem
- ▶ Captive population: provide information to owners

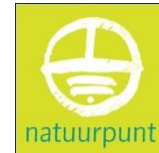
Agentschap voor
Natuur en Bos

HUBERTUS
Vereniging Vlaanderen vzw

Vogelbescherming.be
VOGELBESCHERMING VLAANDEREN vzw
Een stem voor de natuur

INSTITUUT
NATUUR- EN BOSONDERZOEK

Flanders
State of the Art

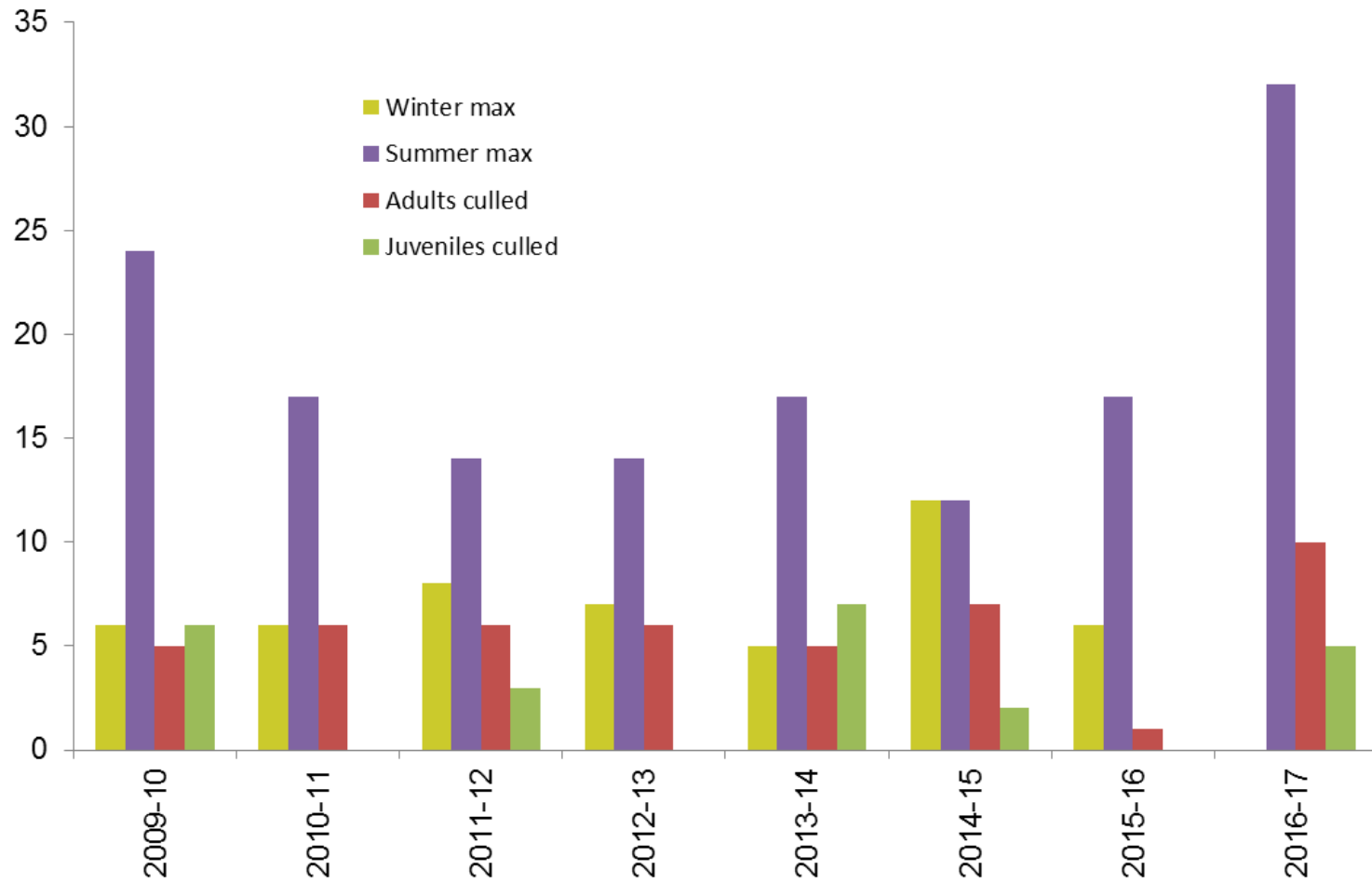
Control efforts

- ▶ Actions on new locations in 2016
- ▶ Experience is gaining up
- ▶ More agency people involved

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Totaal
Cull									
Ad male	2	5	3	2	3	4	1	4	24
Ad female	3	1	3	1	2	3		6	19
Subadult/Pullus	6		3		7	2		5	23
Capture									
Ad male				2					2
Ad female				1					1
Total	11	6	9	6	12	9	1	15	69

Location	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Totaal
Beveren – Haasop			1						1
Beveren - Groot Rietveld (GRR)	11	6	8	3	3			2	33
Verrebroek - Drijdijck								7	7
Antwerpen-Blokkersdijk								1	1
Eeklo - Leikensweg								1	1
Snaaskerke-schorredijk								2	2
Heist - Kleiputten Heist								2	2
Bevere - Verrebroekse plassen						2			2
Lokeren - Molsbroek						1			1
Rangeerstation Antwerpen-Noord - Verlegde Schijn					9				9
Mechelen - Grote vijver						2			2
Ieper - Verdronken Weide						1			1
Veurne - Decantatiebekkens Suikerfabriek						3			3
BLOSO domein Hofstade							1		1
Zwevegem				3					3
Totaal	11	6	9	6	12	9	1	15	69

Control efforts

2017

- ▶ Continue current procedure (volunteer hunter + agency people)
- ▶ **New: tender on eradication of ruddy duck (among other IAS)**
 - RATO vzw, Flanders (excl. Limburg)
- ▶ Contract **until 2020** (6000€)

Rosse stekelstaarten zitten verspreid over heel Vlaanderen

Wanted: 15 eenden, liever dood dan levend

Tegen 2015 moesten alle rosse stekelstaarteenden uit Vlaanderen zijn verdwenen. Door vijftien overgebleven exemplaren volgt er een nieuwe poging in 2020.

MYRTE DE DECKER

BRUSSEL | Van zeven ingevoerde siervogels in het Verenigd Koninkrijk tot de verovering van het Europese continent. Het is de rosse stekelstaart, een Noord-Amerikaanse eend, gelukt in tien jaren vijftig. Promotie: het beest paart zich met de zeldzame Spaanse steurrogge eend. Door de sbevruchting verandert de populatie van

de laatste groep nog meer.

Volgens de Conventie van Bern moest de rosse stekelstaart daarom tegen 2015 worden uitgeroeid in het wild in Europa en Noord-Afrika. Nu blijkt dat er nog tien tot vijftien wilde exemplaren loslopen in Vlaanderen. Dat staat in het Vlaamse natuurrapport van het Instituut Natuur- en Bosonderzoek (INBO).

'Deze vijftien exemplaren zijn verspreid over heel Vlaanderen', zegt Koen Van Muylem, woordvoerder van INBO. 'Dat maakt het erg moeilijk om ze uit te roeien.'

Grenzen

Vlaanderen krijgt uitstel tot 2020 om de doelstelling wel te halen en daarom vaardigde het Vlaamse Gewest begin november een bestek uit om een of meer bedrijven aan te stellen om de eenden neer te schieten.

'De rosse stekelstaart is een erg onregelmatige vogel die overal kan opduiken, want hij kan hier overwinteren', zegt Bram D'hondt van het Agentschap voor Natuur en Bos. 'Voeger werkte het Gewest samen met de jachtsector om de vogel

uit te roeien, maar de laatste exemplaren zijn altijd erg moeilijk te vinden. Daarom moeten we nu op zoek naar professionelen om mee samen te werken.'

Nochtans blijkt België tot de top van de klas te horen. De ontoereikende maatregelen in Nederland en Frankrijk brengen elk jaar enkele vogels over de grens.

De aanbestedingsdocumenten moesten uiterlijk 21 november worden binnengebracht, maar zijn nog niet gegund. Het is daarvoor nog niet geweten wat dit zal kosten.

Inheemse soort

Jan Rodts, directeur van Vogelbescherming Vlaanderen, vindt het absurd dat nu geld moet wor-

den vrijgemaakt om vijftien vogels uit te roeien. 'Logisch dat ook de burger zich daar druk in maakt. De overheid zou beter een invoerverbod voor siervogels invoeren, dan moeten we achteraf de dieren niet uitroeien. Want nu gaat onze eigen biodiversiteit ten koste van een paar vogels.'

'Wij willen natuurlijk ook dat deze soort uit de vrije natuur wordt gehaald', gaat Rodts voort. 'In dit geval moeten we voor de inheemse soort kiezen. We verkiezen wel een diervriendelijke manier om dat doel te bereiken, bijvoorbeeld met fuiken. Nu worden de vogels het hele jaar door afgeschoten. Dat komt de diversiteit niet ten goede, want zo wordt met het ecologische systeem gespeeld.'

© Danita Delmondi - Stock

Flanders
State of the Art

Wallonia

- ▶ No birds culled in Wallonia in 2016
- ▶ One bird observed regularly in Harchies marshes, with sometimes a second bird.
- ▶ A further observation on the canal of Gosselies this winter.
- ▶ Implementation EU Reg in Walloon legislation in progress.

Rosse Stekelstaart - *Oxyura jamaicensis* Fotowaardering
2016-12-20 Marais d'Harchies - Digue d'Harchies © Tim Adriaens

< 1 / 1 > X

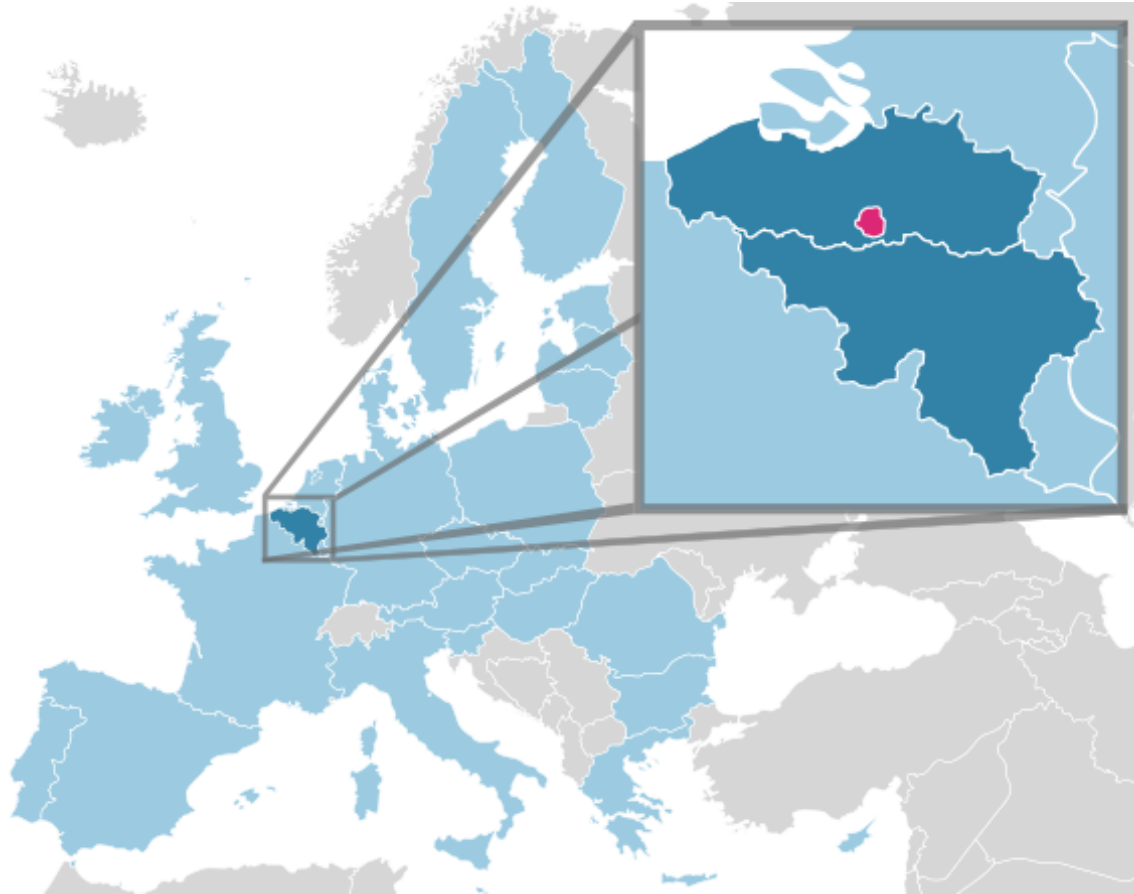
Rosse Stekelstaart - *Oxyura jamaicensis* (♂) Fotowaardering
2016-11-07 Marais d'Harchies - Etang A © nicole joly

< 9 / 31 > X

Flanders
State of the Art

Legal framework

- Federal government: import, export & transit;
- Regional governments: trade, holding, release into the wild, monitoring, control and mitigation

Legal framework

	Flanders	Wallonia	Brussels Capital
Legislative instrument	Species decree Hunting decree	Nature Decree Ministerial Decree on hunting	Ordonnance nature conservation
Killing	Allowed with permission of site owner		
Release in the wild	Prohibited	Prohibited	Prohibited
Keeping in captivity	Prohibited (keep animals to end of natural life)	Prohibited (keep animals to end of natural life)	Prohibited
Trade	Prohibited	Prohibited	Prohibited
Import/export	Prohibited (august 2017)		

Public awareness

- ▶ Stakeholder meeting (Oct 2015), ruddy duck as an example in case.
- ▶ Bird keepers informed through their interest group.
- ▶ Cf. low numbers, low profile.
- ▶ Media attention through Regulation 1143/2014.

The screenshot shows the BirdLife International website interface. At the top, there are navigation tabs for 'Global Site', 'Africa', 'Americas', 'Asia', 'Europe and Central Asia', 'Middle East', and 'Pacific'. The 'Europe and Central Asia' tab is selected. Below the navigation is the BirdLife logo and a search bar. The main content area features an article titled 'How Belgium is using the internet to find and get rid of invasive alien species'. The article includes a photo of a large group of birds on a grassy field. To the right of the article, there are 'Related news' links and a 'get BirdLife NEWS as it happens by email' sign-up box. The footer of the article contains social media sharing options and a small text block about the EU's regulation on invasive alien species.

ds De
Standaard

Jacht op laatste 15 rosse stekelstaarten

03/12/2016 om 05:14 door Myrte De Decker

Foto: DANITA DELMONT STOCK

Tegen 2015 moesten alle rosse stekelstaarteenden uit Vlaanderen zijn verdwenen. Door vijftien overgebleven exemplaren moet er nu een nieuwe poging worden gedaan om het dier uit te roeien.

Van zeven ingevoerde siervogels in het Verenigd Koninkrijk tot de verovering van het hele Europese continent. Het is de rosse stekelstaart, een Noord-Amerikaanse eend, gelukt midden jaren vijftig. Probleem: het beest paart met de zeldzame Spaanse witkopspeend. Door de kruisbevruchting vermindert de populatie van de laatste groep nog meer.

Volgens de Conventie van Bern moest de rosse stekelstaart daarom tegen 2015 worden uitgeroeid in het wild in Europa en Noord-Afrika. Nu blijkt dat er nog tien tot vijftien wilde exemplaren loslopen in Vlaanderen. Dat staat in het Vlaamse natuurrapport van het Instituut Natuur- en Bosonderzoek (INBO). De vijftien wonen verspreid over heel Vlaanderen, wat de jacht moeilijk maakt.

Vlaanderen krijgt uitstel tot 2020 om de doelstelling wel te halen en daarom vaardigde het Vlaamse Gewest begin november een bestek uit om een of meer bedrijven aan te stellen om de eenden neer te schieten.

Nochtans blijkt België tot de top van de klas te horen. De ontoereikende maatregelen in Nederland en Frankrijk brengen elk jaar enkele vogels over de grens.

Flanders
State of the Art

Bottlenecks

- ▶ Access to private land
- ▶ Use of silencers
- ▶ Captive population
- ▶ Repeated input from neighbouring countries

Rosse Stekelstaart - *Oxyura jamaicensis*
Soortgroep: Vogels Familie: [Eenden, Ganzen en Zwanen \(Anatidae\)](#) Status: exoot /inburgerend, Soort Zeldzaamheid: Vrij algemeen

Datum	2017-01-06 12:39
Protocol	losse waarneming
telmethode	onbekend
Aantal	29 ter plaatse
escape	Nee
Determinatie	zeker
Gebied	Oud Loosdrecht - Loenderveensche Plas [NH] Wijdmeren (gemeente)
Waarnemer	 Jeroen Brandjes
Status	niet onderzocht
soort waarneming	ObsMapp
precisie	25 m

gps 52.201, 5.059
rds 132.547 468.2

» [Route via Google Maps](#)
» [Hoogte](#)

Argentijnse Stekelstaart - *Oxyura vittata* Fotowaardering : ● ● ● 1 stem(men)
2014-02-22 Eeklo - Provinciaal Domein - Nieuwendorpe (4250C) © Pieter Vantieghe

< 1 / 1 > X

Flanders
State of the Art